

der ligeledes fra skolekyndige Folks Side blev fremsat meget stærke Klager over Børnearbejdet, og hvor det blev paavist, at der var Børn, der forsømte indtil hele Sommerhalvaaret for at tage Tjeneste ude paa Landet, ja endog for at vandre udenlands og søge Arbejde der, idet det viser sig, at ikke faa Børn fra Esbjerg rejse ned til Sønderjylland og tage Arbejde der om Sommeren, og altsaa slet ikke søge Skolen i al den Tid.

Som sagt, jeg synes at over for saadanne Forhold er det et stort Ansvar at paatage sig, naar man helt vil skyde denne Sag til Side for at lægge den over i den højtærede Indenrigsministers Haand. Jeg kan derfor ikke andet end fraraade at stemme for den foreslaaede Dagsorden og vil indstændig tillade mig at anbefale det høje Ting at stemme for Lovforslaget med den Ændring, som jeg har foreslaaet. Det forekommer mig, at dette Lovforslag udfylder et stort Hul i vor Lovgivning, idet ved en Lov som denne skabes et Værn for dem, som ikke ere i Stand til at værne sig selv. Det er naturligvis meget pænt, at man ogsaa her i Dag taler om, at vi skulle ikke alene værne Børnene, men vi skulle ogsaa værne den voksne Arbejder. Jeg siger, det er meget smukt med alle disse mange og kønne Ord, men det er og bliver dog kun Ord, naar man ikke vil komme frem med positive Forslag, men kun vil dette ene at lægge Sagen over i den højtærede Indenrigsministers Haand. Jeg synes, det er et tarveligt Resultat af alle de mange og smukke Ord. Og saa vil jeg for Resten sige, at de voksne Arbejdere kunne heldigvis snart værne sig selv. I 1873, da vi fik den nuværende Fabriklov, stode Arbejderne ganske anderledes værgeløse end nu. Nu har den voksne Arbejder lært at organisere sig i Foreninger, der forstaa at værne om det enkelte Medlems Ret. Men anderledes er det med Børnene, dem er der ingen, der tage sig af. Endnu ere vi ikke komne saa vidt, at vi have Børneforeninger, og Børnene ere i det hele Genstand for en Udbytning, der næsten kan gaa over alle Grænser. Altsaa netop fordi Børnene ikke kunne værne sig selv, skulde Lovgivningsmagten værne om dem. Der har i den sidste Tid et enkelt Sted her i Kjøbenhavn været en Uoverensstemmelse mellem de voksne Arbejdere og en Fabrik, som ejes af et Aktieselskab, og dette Aktieselskab har sagt til de voksne Arbejdere, som for Resten vare Kvinder, at hvis de ikke vilde nedsætte deres Fordrin-

ger: vilde Fabrikken slet ikke beskæftige Kvinder mere, men vilde ganske simpelt antage Børn. Og jeg forstaa saa godt, at et Aktieselskab, hvis Hovedformaal er at tjene Penge, kan stille sig paa den Maade, at de sige: De voksne Arbejdere skyde vi fra os, lad os faa fat i Børnene, de staa ikke i nogen Fagforening, de have intet eller saa godt som intet Værn i Lovgivningen, og at Folketinget heller ikke vil værne om dem, viser det ved denne Lejlighed; vi have derfor netop her det rette Udbytningsobjekt. Jeg forstaa derfor saa godt, at Fabrikkerne i Øjeblikket kunne true voksne Arbejdere med, at hvis de ikke ville falde til Føje, ville de slet ikke antage disse voksne Arbejdere, men saa ville de antage Børn i Stedet for. — Jeg skal herved tillade mig at anbefale Lovforslagets Overgang til 3dje Behandling med den af mig stillede Ændring.

J. Nielsen: Naar jeg som Medlem af Udvalget har bedt om Ordet, er det for lidt nærmere at motivere, hvorfor jeg ikke mener, at det foreliggende Forslag er et heldigt Grundlag for Løsningen af hele dette Spørgsmaal. Efter de Skildringer, som bleve givne her ved 1ste Behandlingen af de ærede Forslagsstillere om det store Misbrug af Børns Arbejdskraft i Kjøbenhavn paa mange forskellige Maader, kunne vi jo nok alle være enige om, at der virkelig trænges til en Forandring i og en Forbedring af disse Forhold. Men heldigvis leve vi da ogsaa under betydelig bedre Forhold ude paa Landet, i hvert Fald da saa vidt mit Kendskab strækker sig. Vi bruge nok vore Børn, men en Misbrug af Børns Arbejdskraft som den, der efter de Herrer Forslagsstilleres egen Oplysning foregaar her i Kjøbenhavn, tror jeg, man skal have vanskeligt ved at paavise ude paa Landet, og skulde der maaske ogsaa være et enkelt Tilfælde, er dette jo ikke nok til deraf at danne en hel Regel. Alle disse Oplysninger, som min ærede Side-mand (K. M. Klausen) nu har læst op, have aldeles ikke forandret mit Syn paa dette Forhold. For det første mener jeg, at det er urigtigt at tage et enkelt Tilfælde fra hver Landsdel og ud af disse Undtagelser lave en almindelig Regel. Desuden er hele Fremstillingen efter mit Skøn fuldstændig misvisende. Naar det ærede Medlem talte om 120 Skoledage og tog Forsømmelserne deraf, har han aabenbart kun tænkt paa Sommerhalvaaret, taget det alene og saa sagt: Saa og saa stort et Procentantal af Skoledagene ere altsaa forsømte; men det